

Escola Universitaria de Enfermaría de Ourense

Grao en Enfermaría

Materias

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O51G140V01401	Metodoloxía da investigación	1c	6
O51G140V01405	Prácticas clínicas IV	1c	18
O51G140V01406	Prácticas clínicas V	2c	18
O51G140V01407	Traballo de Fin de Grao	2c	12
O51G140V01409	Drogodependencias, ETS e SIDA	1c	6
O51G140V01413	Atención de enfermaría nas emerxencias e catástrofes	1c	6
O51G140V01417	Atención e apoio na dependencia e vulnerabilidade social	1c	6
O51G140V01418	A enfermaría nos estilos de vida e o termalismo	1c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Metodoloxía da investigación				
Materia	Metodoloxía da investigación			
Código	O51G140V01401			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Menor Rodríguez, María José			
Profesorado	Menor Rodríguez, María José			
Correo-e	mariajosemenor@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	FASES DO PROCESO DE INVESTIGACIÓN, DESEÑO DA INVESTIGACIÓN, INVESTIGACIÓN CUANTITATIVA E CUALITATIVA, PROCURA E REVISIÓN BIBLIOGRÁFICA, RECURSOS INFORMÁTICOS EN INVESTIGACIÓN, ...			
Competencias				
Código				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermería			
B6	Aplicar as intervencións da enfermería na evidencia científica e nos medios dispoñibles			
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade			
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade			
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación			
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles			
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade			
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria			
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.			
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.			
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.			
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos			
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.			
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.			
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.			
C45	Coñecer o Sistema Sanitario Español.			
C46	Identificar as características da función directiva dos servizos de enfermaría e a xestión de coidados.			
C47	Coñecer e ser capaz de aplicar as técnicas de dirección de grupos.			
C48	Coñecer a lexislación aplicable e o código Ético e Deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código Europeo de Ética e Deontoloxía de Enfermería.			
D1	Capacidade de análise e síntese			
D2	Capacidade de organización e planificación			
D3	Capacidade de xestión da información			
D4	Resolución de problemas e toma de decisións			
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe			
D6	Habilidades nas relacións interpersonais			

D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de xestionar as bases de documentación científico-técnica, seleccionar e revisar documentos de interese e sintetizar a súa información.	A1	B3	C8	D1
	A2	B6	C12	D2
	A3	B8	C17	D3
	A4	B10	C24	D4
	A5	B12	C25	D5
		B13	C26	D6
		B14	C33	D7
		B16	C45	D8
Saber identificar as necesidades e aplicar a metodoloxía da investigación en relación con problemas reais e definir obxectivos innovadores de investigación en forma de proxectos e/ou protocolos.			C46	D9
			C47	D10
			C48	D11
	A1	B8	C8	D1
	A2	B10	C25	D2
	A3	B12	C26	D3
	A4	B13		D4
	A5	B16		D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D10
				D11

Contidos

Tema	
Marco Conceptual da Investigación.	Fundamentos da Metodoloxía da Investigación: 1. Introducción á investigación. Método científico. 2. Ética e investigación. 3. Os fins da investigación: hipótese e obxectivos. 4. Procura bibliográfica. 5. Inferencia causal. 6. Rumbos, confusión, modificación de efecto.
Fundamentos da Investigación cuantitativa e Cualitativa.	Investigación Cuantitativa: 1. Tipos de estudos epidemiolóxicos: Estudos transversais. Estudos de cohortes. Estudos de casos e controis. Estudos experimentais. 2. Poboación de estudo e mostra. Deseños de mostraxe e tamaño muestral. 3. Sensibilidade e especificidade. Medidas de efecto. 4. Deseño e validación de cuestionarios. 5. Tipos de variables. 6. Revisións sistemáticas. 7. Análise de datos. Investigación Cualitativa: 1. O paradigma cualitativo. 2. Estrutura da investigación cualitativa. 3. Análise de datos cualitativos. 4. O informe de investigación.
Seminario.	Desenvolvemento dun caso práctico baseado no cálculo do tamaño muestral e identificación de tipos de estudo de investigación. Realización de exercicios de casos-contróles e cohortes. Características diferenciadoras. Converter exemplos da investigación cualitativa en cuantitativa e viceversa.

Elaboración dun Proxecto de Investigación.

1. Síntese estatística.
2. Programas informáticos para análises de datos.
3. Comunicación científica: deseño de pósteres, presentacións orais.
4. Comunicación científica: o artigo de investigación.
5. Lectura crítica.
6. Redacción dun protocolo de investigación.

Seminario.

Realización dun traballo en grupo baseado no desenvolvemento dun proxecto de investigación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	0	28	28
Lección maxistral	35	35	70
Seminario	8	22	30
Actividades introdutorias	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	5	15	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	Estudo de contidos teóricos e bibliografía. Realización de exercicios. Procura e lectura de artigos.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico seleccionado polo docente, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Realizar caso práctico baseado nun traballo de campo con explotación de datos estatísticos. Realización de procuras bibliográficas a suxestión do docente en tempo real, con distintos motores, operadores booleanos e terminoloxía MesH, con a posterior posta en común na clase. Realización e exposición dun traballo en grupo sobre unha das temáticas impartidas elixidas entre o grupo e o docente.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías

Descrición
Seminario

Manterase comunicación permanente con o alumnado mediante á plataforma docente da UVigo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Seminario	Avaliación continua. Obrigatoriedade de asistencia ao 90% das horas. Participación activa e implicación do alumnado. Realizaranse unha avaliación baseada na resolución de preguntas sobre casos tratados en formato tipo test. Nota de corte: 5.	40	A1	B3	C8	D1
			A2	B6	C12	D2
			A3	B8	C17	D3
			A4	B10	C24	D4
			A5	B12	C25	D5
				B13	C26	D6
				B14	C33	D7
				B16	C45	D8
					C46	D9
					C47	D10
					C48	D11

Exame de preguntas obxectivas	Exame final escrito tipo test con respostas múltiples e unha soa verdadeira. Será necesario obter polo menos o 60% da puntuación máxima para superar esta parte da materia. A resposta equivocada restará 1/3 de punto. Nota de corte: 6.	60	C8 C12 C17 C24 C25 C26 C33 C45 C46 C47 C48
-------------------------------	--	----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na 2ª edición, examínase da parte/s non superada/s, o tipo de proba será o mesmo do que na 1ª edición.

Fin da carreira. Criterios de avaliación: proba de 50 preguntas de toda a materia + caso práctico con 10 preguntas tipo test + 2 exercicios a desenvolver. Nota de corte 6.

Avaliación 1ª edición, Avaliación de 2ª edición, Avaliación Fin de Carreira: datas dos exames segundo o calendario oficial publicado.

Modalidade non presencial: no caso dos estudantes que de xeito xustifico non poden asistir aos seminarios, terán que presentar un traballo antes da data do exame de cada edición. A nota de corte deste traballo será: 6.

Aqueles estudantes que non asistan ao 90% das horas dos seminarios, irán automaticamente á modalidade non presencial.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Berenguera A, Fernández de Sanmamed MJ, Pons M, Pujol E, Rodríguez D, Saura S., **Escuchar, observar y comprender. Recuperando la narrativa en las Ciencias de la Salud. Aportaciones de la investigación cualitativa**, Institut Universitari d'Investigació en Atenció Pr, 2014

Comité Internacional de Directores de Revistas Biomédicas (ICMJE)., **Recomendaciones para la preparación, presentación, edición y publicación de trabajos académicos en revistas médicas.**, vol.8 Núm.2, Rev Esp Salud Pública., 2016

Deslauriers, J-P., **Investigación Cualitativa. Guía práctica.**, vol.2, Papiro, 2004

Fathalla MF., **Guía práctica de investigación en salud.**, vol.620, OPS, 2008

Bibliografía Complementaria

Lemeshow S, Hosmer DW, Klar J, Lwanga SK., **Adequacy of sample size in health studies**, Núm.336, JOHN WILEY & Sons, 1990

Hartley J., **Academic writing and publishing.**, Routledge, 2008

Bermejo Fraile B., **Epidemiología clínica aplicada a la toma de decisiones en medicina.**, Gobierno de Navarra. Departamento de Salud, 2001

Riegelman RK, Hirsch RP., **Cómo estudiar un estudio y probar una prueba: lectura crítica de la literatura médica.**, 1ª, OPS, 1992

Tormo Díaz MJ, Dal-Ré R, Pérez Albarracín G, **Ética e investigación epidemiológica: principios, aplicaciones y casos prácticos.**, 1ª, Sociedad Española de Epidemiología, 1998

Hernández Sampieri R, Fernández Collado C, Baptista Lucio P., **Metodología de la investigación.**, 5ª, The McGraw-Hill Companies, Inc, 2010

Luna Luna, Christian Camilo, Jonathan Camilo Reyes Mantilla, and Diego Javier Gómez Forero, **"Guía interactiva de citación y referenciación en estilo Vancouver."** (2022)., 1ª, CRAI, 2022

Ana Dago, **Las normas de publicación**, Vol. 24 Núm. 2, Pharm Care España, 2022

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo de Fin de Grao/O51G140V01407

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Estatística: Estatística/O51G140V01106

Idioma moderno: Inglés técnico/O51G140V01108

Outros comentarios

- Moi importante a participación, implicación e actitude nos seminarios.
- Teráanse en conta as actitudes proactivas do alumnado durante as clases.

- Rógase unha permanente atención ás disposicións sobre a materia que no seu momento, figuren nos taboleiros de anuncios da Escola.
 - A comunicación entre o profesorado-alumnado farase mediante a plataforma oficial da UVigo.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas clínicas IV				
Materia	Prácticas clínicas IV			
Código	O51G140V01405			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	18	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Fernández Varela, María Milagros Fariñas Valiña, Natalia			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Prácticas en forma de rotatorio clínico e cunha avaliación final de competencias, en servizos especiais e outros, que permitan incorporar os valores profesionais, competencias de comunicación asistencial, razoamento clínico, xestión clínica e xuízo crítico, integrando na práctica profesional os coñecementos, habilidades e actitudes da Enfermería, baseados en principios e valores, asociados ás competencias descritas nos obxectivos xerais e nas materias que conforman o Título.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermmería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermmería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermmería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermmería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermmería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria

B17	Realizar coidados de enfermmería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C15	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
C19	Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, a familia e a comunidade.
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
C35	Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.
C36	Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
C37	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
C42	Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecemento.
C44	Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
C49	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
C50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser capaz de participar nos coidados que teñan como finalidade garantir o maior grao de independencia das persoas nas súas necesidades máis básicas, fomentando unha *óptima relación interpersoal que garanta a dignidade e confidencialidade

A1	B1	C8	D1
A2	B3	C11	D2
A3	B6	C12	D3
A4	B7	C15	D4
A5	B8	C17	D5
	B9	C18	D6
	B11	C26	D7
	B12	C29	D8
	B15	C31	D9
	B16	C33	D10
	B17	C42	D11
	B18	C49	

Ser capaz de proporcionar coidados ao paciente aplicando o Proceso de Enfermaría, establecendo unha actitude *empática co paciente e familia aos que garantirá o dereito á confidencialidade, dignidade e privacidade.

A1	B1	C4	D1
A2	B2	C8	D2
A3	B3	C10	D3
A4	B4	C11	D4
A5	B5	C12	D5
	B6	C13	D6
	B10	C15	D7
	B12	C17	D8
	B13	C18	D9
	B14	C19	D10
	B15	C22	D11
	B16	C23	
	B17	C24	
		C25	
		C29	
		C31	
		C33	
		C35	
		C36	
		C37	
		C44	
		C49	
		C50	

Contidos

Tema

*Rotatorio de prácticas *preprofesionales que permitan a aplicación dos coñecementos teóricos e metodolóxicos da Enfermaría á práctica clínica, PROCESO ENFERMEIRO: Manexo da *Taxonomía *NANDA, *NOC, *NIC en hospitais, centros asistenciais e sociosanitarios

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos científicos	2	0	2
Actividades introdutorias	2	0	2
Prácticum, Practicas externas e clínicas	402	0	402
Obradoiro	18	0	18
Estudo de casos	0	13	13
Cartafol/dossier	0	13	13

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por ponentes de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos de a materia.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Prácticum, Practicas externas e clínicas	A/O estudante desenvolve as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión, durante un período determinado, realizando as funcións asignadas e previstas na proposta de prácticas. As prácticas clínicas desenvólvense nun contexto relacionado cunha profesión na área de Ciencias da Saúde.
Obradoiro	Actividade teórico-práctica enfocada á adquisición de coñecementos e habilidades instrumentais sobre unha temática concreta.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Asesoramiento do estudante no desenvolvemento das actividades enfermeiras nas Unidades de prácticas

Avaliación							
	Descrición	Cualificación		Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Informe de avaliación emitido pola/o supervisora/or da Unidade, co asesoramiento das enfermeiras colaboradoras de prácticas clínicas. Asistencia obrigatoria 100% das horas. Nota de corte 5. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	60	A1	B1	C4	D1	
			A2	B2	C8	D2	
			A3	B3	C10	D3	
			A4	B4	C11	D4	
			A5	B5	C12	D5	
				B6	C13	D6	
				B7	C15	D7	
				B8	C17	D8	
				B9	C18	D9	
				B10	C19	D10	
				B11	C22	D11	
				B12	C29		
				B13	C31		
				B14	C33		
				B15	C35		
				B16	C36		
				B17	C37		
				B18	C42		
		C44					
		C49					
		C50					
Estudo de casos	Elaboración dun caso práctico desenvolvendo o proceso de enfermería nun paciente da Unidade de prácticas na que realice a súa estancia clínica, estará baseado na taxonomía NANDA, NIC, NOC. Consultar a guía do traballo na plataforma Moovi. A presentación e defensa será grupal, de 2 a 4 estudantes. Prazo de entrega: consultar Moovi A non presentación do traballo nas datas establecidas supón a non superación da materia. Nota de corte 5. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia	40	A1	B2	C17	D1	
			A2	B4	C18	D2	
			A3	B5	C19	D3	
			A4	B6	C23	D4	
				B14	C24	D7	
				B16	C26		
					C29		
					C44		
					C50		
Cartafol/dossier	Para superar a materia é requisito indispensable entregar o cartafol conforme as normas de presentación publicadas para poder ser avaliado nos apartados anteriores (practicum e estudo de casos).	0	A1	B2	C15	D1	
			A2	B5		D2	
			A3	B16		D4	
			A4			D7	
Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.							

Outros comentarios sobre a Avaliación

2ª edición ordinaria:

Dado que a práctica clínica é unha actividade presencial, non recuperable, os estudantes soamente poderán empregar a 2ª oportunidade para recuperar as partes/probas non superadas pero sí cursadas na 1ª oportunidade, segundo corresponda.

Asimesmo nesta 2ª edición soamente se poderán recuperar ausencias ata un máximo de dez xornadas, segundo o recollido na Guía de Prácticas Clínicas, e **sempre que haxa dispoñibilidade** no Centro Sanitario de referencia.

Para o estudo de caso, o alumnado ten 2 alternativas:

- Presentar o mesmo caso clínico da edición anterior, modificado e corrixido. A nota máxima a acadar será un 5.
- Presentar un novo caso clínico, é dicir un traballo distinto ao da edición anterior. A nota máxima a acadar será un 10.

Entrega do cartafol/dossier e estudo caso: consultar datas a través da plataforma Moovi.

É imprescindible aprobar cada parte, para poder superar a materia.

Datas de avaliación

Consultar páxina web: <http://euenfou.webs.uvigo.es/index.php/profesorado/exames-grao>

OUTROS COMENTARIOS:

- Importante que o documento de asistencia a prácticas clínicas, recolla tanto a asistencia coma as faltas/ausencias, para a súa posterior recuperación e a súa entrega en tempo e en forma na Escola.

- No caso de non poder acudir por motivos xustificadas e documentados á unidade de prácticas clínicas, o alumnado avisará por correo electrónico ao profesorado da materia (PracticasClinicas.enfermaria.ourense@sergas.es), con COPIA á supervisora da unidade de rotación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Moorhead, Swanson, Johnson & Maas, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC): Medición de Resultados en Salud**, 6ª, Elsevier, 2019

Butcher, Bulechek, Dochterman & Wagner, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 7ª, Elsevier, 2019

NANDA International, **Nursing Diagnoses 2021-2023**, 12ª, Elsevier, 2021

Nanda International, **NNNConsult**, Elsevier,

Perry, A.G., Potter, P.A., **Guía Mosby De Habilidades Y Procedimientos En Enfermería**, 9ª, Elsevier, 2019

Index de enfermería (digital),

Enfermería global (global),

Enfermería Clínica,

Cultura de cuidados,

<http://www.isciii.es/investen>,

<https://ulcerasfora.sergas.gal/?idioma=es>,

Renton, McGuinness & Strachan, **Procedimientos de enfermería clínica**, 6ª, Elsevier, 2021

Alfaro-LeFevre, **Pensamiento crítico, razonamiento clínico y juicio clínico en enfermería**, 7ª, Elsevier, 2021

Bibliografía Complementaria

Metas de Enfermería,

Nursing,

<http://www.gneaupp.org>,

Enfermería intensiva,

Ciber revista,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos de enfermaría/O51G140V01107

Psicoloxía: Psicoloxía/O51G140V01102

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Enfermaría clínica II/O51G140V01205

Ética e lexislación/O51G140V01202

Farmacoloxía e dietética/O51G140V01203

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Enfermaría clínica III/O51G140V01301

Enfermaría en saúde mental/O51G140V01305

Enfermaría xeriátrica e cuidados paliativos/O51G140V01304

Enfermaría materno-infantil/O51G140V01302

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Outros comentarios

Rógase unha permanente atención ás disposicións sobre a materia que, no seu momento, figuren nos taboleiros de anuncios da Escola.

Consultar a plataforma de teledocencia, a través da cal se fornecerá información para o seguimento e desenvolvemento da materia.

É obrigatorio subir á plataforma de teledocencia no apartado usuarios, unha foto que permita a identificación da/o alumna/o.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticas clínicas V				
Materia	Prácticas clínicas V			
Código	O51G140V01406			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	18	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Fernández Varela, María Milagros Fariñas Valiña, Natalia Pérez Rodríguez, Raquel			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Prácticas Clínicas: aprendizaxe práctico-clínica cuxa finalidade é integrar os coñecementos e habilidades adquiridas que permitan ao alumnado entender, comprender, diagnosticar e participar, no deseño e desenvolvemento dun plan de coidados, a persoas en situación crítica de saúde, e desenvolver habilidades de comunicación efectiva con pacientes/familias e equipo.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermmería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermmería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermmería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de coidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermmería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermmería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria

B17	Realizar coidados de enfermmería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C15	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
C19	Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, a familia e a comunidade.
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
C35	Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.
C36	Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
C37	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.
C42	Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecemento.
C44	Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
C49	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
C50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser capaz de participar nos cuidados que teñan como finalidade garantir o maior grao de independencia das persoas nas súas necesidades máis básicas, fomentando unha excelente relación interpersoal que garanta a dignidade e a confidencialidade.

A1	B1	C8	D1
A2	B3	C11	D2
A3	B6	C12	D3
A4	B7	C15	D4
A5	B8	C18	D5
	B9	C26	D6
	B11	C29	D7
	B12	C31	D8
	B15	C33	D9
	B16	C42	D10
	B17	C49	D11
	B18		

Ser capaz de proporcionar cuidados ao paciente, aplicando o Proceso de Enfermaría, establecendo unha actitude empática con o paciente e a familia, aos que garantirá o dereito á confidencialidade, dignidade e privacidade.

A1	B1	C4	D1
A2	B2	C8	D2
A3	B3	C10	D3
A4	B4	C11	D4
A5	B5	C12	D5
	B6	C13	D6
	B8	C15	D7
	B10	C17	D8
	B12	C18	D9
	B13	C19	D10
	B14	C22	D11
	B15	C23	
	B16	C24	
	B17	C25	
		C29	
		C31	
		C33	
		C35	
		C36	
		C37	
		C44	
		C49	
		C50	

Contidos

Tema

Rotatorio de prácticas preprofesionales que permitan a aplicación dos coñecementos teóricos e metodolóxicos da Enfermaría á práctica clínica, en hospitais, centros asistenciais e sociosanitarios. Prácticas clínicas a realizar en servizos especiais e atención especializada. PROCESO ENFERMEIRO: Manexo da Taxonomía NANDA, NOC, NIC.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos científicos	2	0	2
Actividades introdutorias	2	0	2
Prácticum, Practicas externas e clínicas	402	0	402
Obradoiro	18	0	18
Cartafol/dossier	0	5	5
Estudo de casos	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos científicos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates, ... realizados por ponentes de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Prácticum, Practicas externas e clínicas	A/O estudante desenvolve as actividades nun contexto relacionado con o exercicio da profesión Enfermeira.
Obradoiro	Actividade teórico-práctica enfocada á adquisición de coñecementos e habilidades instrumentais sobre unha temática concreta.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O/A estudante desenvolve as actividades de formación, nun contexto relacionado con o exercicio da profesión. Teñen carácter obrigatorio por ser unha titulación que conduce a unha profesión regulada, pertencente á área das Ciencias da Saúde.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Emisión dun informe de avaliación por parte da supervisora/or da Unidade, con o asesoramento das enfermeiras colaboradoras de prácticas clínicas que participaron na docencia. Asistencia obrigatoria do 100%. Nota de corte 5. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	60	A1	B1	C4	D1
			A2	B2	C8	D2
			A3	B3	C10	D3
			A4	B4	C11	D4
			A5	B5	C12	D5
				B6	C13	D6
				B7	C15	D7
				B8	C17	D8
				B9	C18	D9
				B10	C19	D10
				B11	C22	D11
				B12	C29	
				B13	C31	
				B14	C33	
				B15	C35	
				B16	C36	
					C37	
					C42	
					C44	
					C49	
					C50	
Cartafol/dossier	Para superar a materia é requisito indispensable, entregar o cartafol conforme as normas de presentación publicadas, para poder ser avaliado nos apartados anteriores (prácticum e estudo de casos). Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	0	A1	B2	C15	D1
			A2	B5		D2
			A3	B16		D4
			A4			D7
Estudo de casos	Elaboración dun caso práctico, desenvolvendo o proceso de enfermmería nun paciente da Unidade de prácticas na que se realice a estancia clínica, estará baseado na taxonomía NANDA, NIC, NOC. Consultar a guía do traballo na plataforma Moovi. A presentación e defensa será grupal, de 2 a 4 estudantes. Prazo de entrega: consultar no Moovi. A non presentación do traballo nas datas establecidas supón a non superación da materia. Nota de corte 5. Imprescindible superar cada parte para aprobar a materia.	40	A1	B2	C10	D1
			A2	B4	C17	D2
			A3	B5	C18	D3
				B6	C19	D4
				B14	C23	D7
				B16	C24	
					C26	
					C29	
					C44	
					C50	

Outros comentarios sobre a Avaliación

2ª edición ordinaria: Dado que a práctica clínica é unha actividade presencial, non recuperable, os estudantes soamente poderán empregar a 2ª oportunidade, para recuperar as partes/probas non superadas pero si cursadas, na 1ª oportunidade, segundo corresponda.

Asimesmo nesta 2ª edición, soamente poderán recuperarse as ausencias até un máximo de dez xornadas, segundo o recollido na Guía de Prácticas Clínicas, **e sempre que haxa dispoñibilidade** no Centro Sanitario de referencia.

Entrega do portafolios/dossier: consultar datas a través da plataforma Moovi.

É imprescindible aprobar cada parte, para poder superar a materia.

Datos de avaliación

Consultar na páxina web: <http://euenfou.webs.uvigo.es/index.php/profesorado/exames-grao>

OUTROS COMENTARIOS: Importante que o documento de asistencia á prácticas clínicas, recolla tanto a asistencia como as faltas/ausencias, para a súa posterior recuperación e entrega en tempo e forma na Escola.

No caso de non poder acudir por motivos xustificadas e documentados á unidade de prácticas clínicas, a/o alumna/o, deberá avisar por correo electrónico ao profesorado da materia (Practicasclinicas.enfermaria.ourense@sergas.es), con COPIA á supervisora da unidade de rotación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Butcher, Bulechek, Dochterman & Wagner, **Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC)**, 7ª, Elsevier, 2019

Moorhead, Swanson, Johnson & Maas, **Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC): Medición de Resultados en Salud**, 6ª, Elsevier, 2019

NANDA International, **Nursing Diagnoses 2021-2023**, 12ª, Elsevier, 2021

Nanda International, **NNNConsult**, Elsevier,

Perry, A.G., Potter, P.A., **Guía Mosby De Habilidades Y Procedimientos En Enfermería**, 9ª, Elsevier, 2019

Cultura de cuidados,

Index de enfermería. www.index-f.com,

Enfermería global,

Enfermería intensiva http://www.seeiuc.com/revista_izquierda.htm,

<https://ulcerasfora.sergas.gal/?idioma=es>,

Renton, McGuinness & Strachan, **Procedimientos de enfermería clínica**, 6ª, Elsevier, 2021

Alfaro-LeFevre, **Pensamiento crítico, razonamiento clínico y juicio clínico en enfermería**, 7ª, Elsevier, 2021

Renton, McGuinness & Strachan, **Procedimientos de enfermería clínica**, 6ª, Elsevier, 2021

Bibliografía Complementaria

Ciber revista,

Metas de Enfermería,

Nursing,

<http://www.isciii.es/investen>,

<http://www.gneaupp.org>,

www.wenfersalud.com,

Portal Sanitario Fistera (Atención Primaria en la Red) <http://www.fistera.com/index.asp>,

www.nureinvestigacion.es/,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos de enfermaría/O51G140V01107

Psicoloxía: Psicoloxía/O51G140V01102

Enfermaría clínica I/O51G140V01204

Enfermaría clínica II/O51G140V01205

Ética e lexislación/O51G140V01202

Farmacoloxía e dietética/O51G140V01203

Xestión de enfermaría/O51G140V01207

Introdución á enfermaría clínica/O51G140V01201

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Enfermaría clínica III/O51G140V01301

Enfermaría en saúde mental/O51G140V01305

Enfermaría xeriátrica e cuidados paliativos/O51G140V01304

Enfermaría materno-infantil/O51G140V01302

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Outros comentarios

Rógase unha permanente atención ás disposicións sobre a materia que, no seu momento, figuren no taboleiro de anuncios da Escola.

Consultar a plataforma de teledocencia a través da cal se fornecerá información para o seguimento e desenvolvemento da materia.

É obrigatorio subir á plataforma de teledocencia no apartado usuarios, unha foto que permita a identificación da/o alumna/o.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	O51G140V01407			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Menor Rodríguez, María José			
Profesorado	Menor Rodríguez, María José			
Correo-e	mariajosemenor@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	O TFG deberá ser realizado de maneira persoal e autónoma polo alumno/a seguindo as orientacións do titor/a académico.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermmería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermmería dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermmería
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermmería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B7	Saber comprender, sen prexuízos, as persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, creenzas e valores, ademais de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respetar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermedade
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermmería española, comprendendo as implicacións éticas da saúde nun contexto mundial na transformación
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermmería baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial

B18	Aplicar estratexias para adoptar medidas de confortabilidade e atención de síntomas, dirixidas ao paciente e familia, na aplicación de coidados paliativos que contribúan a aliviar a situación de pacientes en situacións de enfermidade avanzada e/ou terminal
C1	Coñecer e identificar a estrutura e función do corpo humano. Comprender as bases moleculares e fisiolóxicas das células e os tecidos.
C2	Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos coidados de enfermaría.
C3	Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C5	Coñecer e valorar as necesidades nutricionais das persoas sas e con problemas de saúde ao longo do ciclo vital, para promover e reforzar pautas de conduta alimentaria saudable.
C6	Identificar os nutrientes e os alimentos en que se atopan.
C7	Identificar os problemas nutricionais máis habituais e seleccionar as recomendacións dietéticas adecuadas.
C8	Aplicar as tecnoloxías e sistemas de información e comunicación dos coidados de saúde.
C9	Coñecer os procesos fisiopatolóxicos, e as súas manifestacións e os factores de risco que determinan os estados de saúde e enfermidade nas diferentes etapas do ciclo vital.
C10	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde (en particular, a enfermidade e o sufrimento), seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
C11	Establecer unha relación empática e respectuosa co paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema de saúde e etapa de desenvolvemento.
C12	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C14	Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar ao estudiantado na prevención, a detección precoz, a asistencia, e a rehabilitación das vítimas desta forma de violencia.
C15	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, dende unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
C16	Comprender desde unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina de enfermaría, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso de coidar, desenvolvendo os plans de coidados correspondentes.
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
C19	Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, a familia e a comunidade.
C20	Capacidade para describir os fundamentos do nivel primario de saúde e as actividades a desenvolver para proporcionar un coidado integral de enfermaría ao individuo, a familia e a comunidade.
C21	Comprender a función e actividades e actitude cooperativa que o profesional deberá desenvolver nun equipo de Atención Primaria de Saúde.
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C27	Formar e informar, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco, sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte.
C28	Coñecer as alteracións de saúde do adulto, identificando as manifestacións que aparecen nas súas distintas fases.
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
C31	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
C32	Seleccionar as intervencións encamiñadas a tratar ou previr os problemas derivados das desviacións de saúde.
C33	Ter unha actitude cooperativa cos diferentes membros do equipo.
C34	Identificar as características das mulleres nas diferentes etapas do ciclo reprodutivo e no climaterio e nas alteracións que se poden presentar proporcionando os coidados necesarios en cada etapa.
C35	Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións.
C36	Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento.
C37	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse.

C38	Aplicar as técnicas que integran o coidado de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos nenos e os seus coidadores.
C39	Seleccionar as intervencións dirixidas ao neno san e ao enfermo, así como as derivadas dos métodos de diagnóstico e tratamento.
C40	Ser capaz de proporcionar educación para a saúde aos pais ou coidadores primarios.
C41	Comprender os cambios asociados ao proceso de envellecemento e a súa repercusión na saúde.
C42	Identificar as modificacións estruturais, funcionais, psicolóxicas e de formas de vida asociadas ao proceso de envellecemento.
C43	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes nos anciáns
C44	Seleccionar as intervencións coidadoras dirixidas a tratar ou a previr os problemas de saúde e a súa adaptación á vida diaria mediante recursos de proximidade e apoio á persoa anciá.
C45	Coñecer o Sistema Sanitario Español.
C46	Identificar as características da función directiva dos servizos de enfermaría e a xestión de coidados.
C47	Coñecer e ser capaz de aplicar as técnicas de dirección de grupos.
C48	Coñecer a lexislación aplicable e o código Ético e Deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código Europeo de Ética e Deontoloxía de Enfermería.
C49	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
C50	Individualizar o coidado considerando a idade, o xénero, as diferenzas culturais, o grupo étnico, as crenzas e valores.
C51	Coñecer os problemas de saúde mental máis relevantes nas diferentes etapas do ciclo vital, proporcionando coidados integrais e eficaces, no ámbito da enfermaría.
C52	Coñecer os coidados paliativos e control da dor para prestar coidados que alivien a situación dos enfermos avanzados e terminais
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D7	Razoamento crítico
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Ser capaz de deseñar e executar un plan de investigación.

A1	B1	C1	D1
A2	B2	C2	D2
A3	B3	C3	D3
A4	B4	C4	D4
A5	B5	C5	D5
	B6	C6	D6
	B7	C7	D7
	B8	C8	D8
	B9	C9	D9
	B10	C10	D10
	B11	C11	D11
	B12	C12	
	B13	C13	
	B14	C14	
	B15	C15	
	B16	C16	
	B17	C17	
	B18	C18	
		C19	
		C20	
		C21	
		C22	
		C23	
		C24	
		C25	
		C26	
		C27	
		C28	
		C29	
		C30	
		C31	
		C32	
		C33	
		C34	
		C35	
		C36	
		C37	
		C38	
		C39	
		C40	
		C41	
		C42	
		C43	
		C44	
		C45	
		C46	
		C47	
		C48	
		C49	
		C50	
		C51	
		C52	

Contidos

Tema

Realización de procuras bibliográficas.

Seminarios:

Realización de procuras relacionadas con as Ciencias da Saúde, empregando distintos motores de búsqueda.

Emprego de terminoloxía Mesh.
Manexo dos operadores booleanos.

Valoración, deseño e execución dun plan de investigación.

Seminarios:
Guía do TFG.
Elaborar un plan de investigación seguindo as instrucións da guía do TFG.

Planificación

Horas na aula

Horas fóra da aula

Horas totais

Seminario	28.5	48	76.5
Presentación	1	2	3
Traballo tutelado	0	200	200
Resolución de problemas	0	20	20
Traballo	0.5	0	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Rol playing escenificando a defensa do TFG. Defensa individual dun tema das Ciencias da Saúde, para avaliar linguaxe verbal e non verbal.
Presentación	Exposición por parte do alumnado, de maneira individual ou en grupo, dun tema sobre os contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto.
Traballo tutelado	Actividade autónoma da/do estudante que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción.
Resolución de problemas	Actividades na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Axuda ao alumnado na realización do TFG. Actividade autónoma da/do estudante que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción.
Presentación	Orientación ao alumnado para a presentación dun traballo, contido e continente do mesmo.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---------------	---------------------------------------

Trabalho	O alumnado presentará o traballo elaborado sobre a temática elixida, que previamente levou a cabo coa orientación do seu titor/a.	100	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C2	D2
	- Dúas modalidades de defensa e avaliación:		A3	B3	C3	D3
			A4	B4	C4	D4
	I. Tribunal unipersonal: cualificación máxima un 70%.		A5	B5	C5	D5
				B6	C6	D6
	II. Tribunal colexiado: cualificación máxima un 100%.			B8	C7	D7
				B9	C8	D8
				B10	C9	D9
				B11	C10	D10
				B12	C11	D11
				B13	C12	
				B14	C13	
				B15	C14	
				B16	C15	
				B17	C16	
				B18	C17	
					C18	
					C19	
					C20	
					C21	
					C22	
					C23	
					C24	
					C25	
					C26	
					C27	
					C28	
					C29	
					C30	
					C31	
					C32	
					C33	
					C34	
					C35	
					C36	
					C37	
					C38	
					C39	
					C40	
					C41	
					C42	
					C43	
					C44	
					C45	
					C46	
					C47	
					C48	
					C49	
					C50	
					C51	
					C52	

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Recoméndase consultar o Regulamento do TFG do Grao en Enfermaría da E.U.E de Ourense, no que se recolle a normativa relativa ao mesmo, dispoñible para a súa consulta na web do Centro.
- No artigo 9 do citado Rgto, establécese a regulación da avaliación e cualificación do TFG, tanto na modalidade do tribunal unipersoal como do tribunal colexiado.
- A elección da opción do tribunal avaliador do TFG, será a vontade e preferencia do alumnado, asinada de xeito individual por éste e cuxa manifestación farase cumprimentando o anexo correspondente. Este anexo estará dispoñible na web do Centro, apartado TFG, e a súa entrega será vía mail (tfg.eueourense@gmail.com), no período indicado para a solicitude de defensa segundo cronograma.
- Datas de convocatorias de avaliación: recóllense no cronograma do TFG que será publicado no tablón de anuncios da Escola e na web do Centro.
- En todas as convocatorias do TFG, prevalecerán os mesmos criterios de avaliación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Nancy Burns, **Investigación en Enfermería.**, 2ª, Elsevier Saunders, 2012

F Faus Gabandé, E Santainés Borredá, **La Investigación en los Cuidados de Enfermería: rigor en las herramientas de análisis y síntesis bibliográficas.**, vol.22 no.4, Index de Enfermería, 2013

Rafael Álvarez Cáceres, **Estadística aplicada a las Ciencias de la Salud.**, 1ª, Díaz de Santos, 2007

Bibliografía Complementaria

E Oltra-Rodríguez, M Rich-Ruiz, MI Orts-Cortés, **Competencias de investigación en las Competencias de investigación en especialidades de Enfermería .**, 5ª, Enfermería clínica, 2013

María Teresa Icart Isern; Anna M. Pulpón Segura, **Como elaborar y presentar un proyecto de investigación, una tesina y una tesis.**, Vol.19, Universitat de Barcelona, Servicio de Publicaciones, 2012

Meleis A, **Theoretical nursing development and progress.**, 4ª, Philadelphia (US, 2011

Piqué Angordans J, **Cómo escribir un artículo de investigación en inglés.**, 1ª, Alianza Editorial, 2010

Luna Luna, Christian Camilo, Jonathan Camilo Reyes Mantilla, and Diego Javier Gómez Forero, **Guía interactiva de citación y referenciación en estilo Vancouver.**, 1ª, CRAI, 2022

H. Fernández-Sánchez; K. King; C.B. Enríquez-Hernández, **Scoping Reviews as a methodology for scientific knowledge synthesis.**, vol.17 no.1, Enferm. univ, 2020

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Estatística: Estadística/O51G140V01106

Metodología da investigación/O51G140V01401

Outros comentarios

A comunicación docente-alumna/o, será mediante a plataforma oficial da UVigo "Moovi".

DATOS IDENTIFICATIVOS**Drogo dependencias, ETS e SIDA**

Materia	Drogo dependencias, ETS e SIDA			
Código	O51G140V01409			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Atención de enfermería nas emerxencias e catástrofes				
Materia	Atención de enfermería nas emerxencias e catástrofes			
Código	O51G140V01413			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Calviño López, Daniel			
Profesorado	Calviño López, Daniel			
Correo-e	danilerio77@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	A profesión enfermeira, a través da historia, caracterizouse pola súa capacidade para responder os cambios que a sociedade foi experimentando e consecuentemente, ás necesidades de coidados que a poboación e o sistema sanitario demandan día a día. A enfermaría de urxencias e emerxencias atópase na actualidade nun alto nivel de relevancia social debido principalmente a 2 causas: as patoloxías cardiovasculares e os accidentes, ambas converteronse nas causas principais de morte e invalidez; a atención que se presta a estas patoloxías quedan encadradas no ámbito dos coidados de urxencias e emerxencias. A pronta intervención ante estes problemas, demostraron a diminución no número de falecementos e lesións invalidantes. Polo tanto, a formación da enfermaría neste ámbito, é o primeiro paso para o desenvolvemento de profesionais cualificados, para así prestar coidados de calidade ás persoas que necesiten este tipo de atención ante situacións de urxencia e emerxencia.			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B3	Saber aplicar os fundamentos e principios técnicos e metodolóxicos da enfermaría
B5	Diseñar sistemas de coidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B13	Aplicar os principios de financiación sanitaria e sociosanitaria e utilizar adecuadamente os recursos dispoñibles
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C2	Coñecer o uso e a indicación de produtos sanitarios vinculados aos coidados de enfermaría.
C3	Coñecer os diferentes grupos de fármacos, os principios da súa autorización, uso e indicación, e os mecanismos de acción dos mesmos.
C4	Utilización dos medicamentos, avaliando os beneficios esperados e os riscos asociados e/ou efectos derivados da súa administración e consumo.
C13	Recoñecer as situacións de risco vital e saber executar manobras de soporte vital básico e avanzado.
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade, as persoas atendidas.
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C29	Identificar as necesidades de coidado derivadas dos problemas de saúde.
C30	Analizar os datos recollidos na valoración, priorizar os problemas do paciente adulto, establecer e executar o plan de coidados e realizar a súa avaliación.
C48	Coñecer a lexislación aplicable e o código Ético e Deontolóxico da enfermaría española, inspirado no código Europeo de Ética e Deontoloxía de Enfermería.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de emprender valoracións exhaustivas e sistemáticas, empregando as ferramentas e marcos axeitados para o paciente, tendo en conta os factores físicos, sociais, culturais, psicolóxicos, espirituais e ambientais relevantes.	A2 A3	B1 B3 B5 B10 B13 B15 B17	C2 C3 C4 C13 C17 C24 C29 C30 C48	D1 D2 D4 D5 D7
Ser capaz de facer valer os xuízos clínicos para asegurar que se alcanzan os estándares de calidade e que a práctica está baseada na evidencia.		B1 B3 B5 B10 B13 B15 B17	C2 C3 C4 C13 C17 C24 C29 C30 C48	
Ser capaz de por en práctica principios de saúde e seguridade, incluídos a mobilización e manexo do paciente, control de infeccións, primeiros auxilios básicos e procedementos de emerxencia (empregando as habilidades ...).		B1 B3 B5 B10 B13 B15 B17	C2 C3 C4 C13 C17 C24 C29 C30	
Coñecer de forma relevante e ser capaz de aplicar resolución de problemas e toma de decisións.	A2 A3	B3	C17 C30	D1 D4 D7
Ser capaz de usar adecuadamente as habilidades de consello (técnicas de comunicación para promover o benestar do paciente).			C2 C3 C4 C13 C17 C24 C29 C30 C48	

Contidos

Tema	
Definición e tipos de catástrofes.	Aéreas, terrestres, marítimas, químicas...
	Seminario atención a incidente con risco NBQ e EPIS.
Impacto medioambiental, social, sanitario e económico das catástrofes.	Repercusións na sociedade motivado polas catástrofes.
Organización e planificación sanitaria en relación á atención das emerxencias nas catástrofes.	Evacuación de pacientes según a patoloxía e gravidade. Medios necesarios.
Mecanismos de prevención de catástrofes e actuación de emerxencia no contexto internacional.	Métodos de aillamento e control de infeccións en evacuacións de pacientes.
Recursos humanos e materiais necesarios.	Necesidades básicas segundo tipo de emerxencia.
Actuación do persoal nas emerxencias derivadas das catástrofes.	Funcións específicas do profesional de enfermería. Triaxe.
	Seminario incidente múltiples vítimas.

Primeiros auxilios.

Actuación de enfermería en urxencias e emerxencias obstétricas.
Seminario: papel de enfermería ante unha hemorraxia vaginal.

Actuación de enfermería en urxencias e emerxencias xinecolóxicas.
Seminario: atención de urxencia ó parto extramuros.

Actuación de enfermería en urxencias e emerxencias pediátricas.
Seminario: papel da enfermeira na UCI pediátrica.

Actuación de enfermería en urxencias e emerxencias psicosociais.
Seminario: que non facer ante un paciente agresivo ou con crise de ansiedade.
Seminario: papel de enfermería nas emerxencias sociais.

Actuación de enfermería en situacións de risco vital.
Seminario: soporte vital básico e DESA.
Seminario: manexo da vía aérea, obstrución vía aérea no adulto e pediatría.

Actuación de enfermería nos procesos de maior incidencia e prevalencia na atención de urxencias.
Seminario: avaliación sistemática do trazado electrocardiográfico.

Actuación de enfermería en urxencias e emerxencias músculo-esqueléticas
Seminario: atención inicial o politraumatizado.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	50	80
Seminario	24	29	53
Exame de preguntas obxectivas	2	15	17

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Sesións expositivas As clases teóricas serán de tipo participativo para favorecer a discusión e a comprensión do tema tratado. Exporanse contidos da materia empregando programas de presentacións. Farase lectura de documentos científicos de interese e/ou casos clínicos.
Seminario	Realización de casos prácticos na aula para reforzar a teoría.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	Solución de forma individualizada das dúbidas, inquiredanzas e cuestións do alumnado en relación á materia impartida durante todo o cuatrimestre.
-----------	---

Avaliación

Descrición	Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe
------------	---

Seminario	A avaliación desta parte contará con dous apartados, que serán equivalentes ó 40% do total da materia.	40	A2 A3	B1 B3 B5 B10 B15	C2 C3 C4 C13 C17 C29 C30 C48	D1 D2 D4 D5 D7
	1. Avaliación continuada: Farase ó longo do cuatrimestre, observando o nivel de participación, habilidades e destrezas naqueles temas que serán impartidos nos seminarios. A puntuación para ser apto será de 5 ou mais puntos sobre 10, e esta avaliación será o 20% da puntuación total da materia					
	2. Examen de preguntas obxectivas: Será unha proba de preguntas tipo test, con varias opcións de resposta, sendo só unha delas válida en relación á materia impartida nos seminarios. A fórmula para obter puntuación será A-E (acertos-erros), as preguntas en branco non restan. A puntuación para ser apto será de 5 ou mais puntos sobre 10, e esta avaliación será o 20% da puntuación total da materia. Dito examen será na data marcada no calendario oficial académico.					
	É necesario superar estas dúas probas para poder superar a parte de seminarios e así poder superar tamén o total da materia.					
	Asistencia obrigatoria ós seminarios ó menos o 90% do total das horas asignadas. Si o alumnado non ten a asistencia mínima, a avaliación realizarase como na modalidade non presencial dos seminarios					
Exame de preguntas obxectivas	Avaliarase a materia de contido teórico impartida en todo o cuatrimestre. Consta da realización dunha proba obxectiva con preguntas tipo test, con 4 alternativas de resposta, sendo só unha delas válida. A fórmula para obter puntuación será A-E (acertos-erros), as preguntas en branco non restan A puntuación para ser apto será de 5.0 sobre 10 Dito exame será na aula e data marcada no calendario oficial académico. Esta avaliación corresponderá ó 60% da puntuación total da materia	60	A2 A3	B1 B3 B5 B10 B13 B15 B17	C2 C3 C17 C24 C29 C30 C48	D1 D2 D4 D5 D7

Outros comentarios sobre a Avaliación

Modalidade non presencial:A esta modalidade poderase acoller o alumnado que, con causa debidamente xustificada non lle sexa posible asistir a polo menos un 90% do total de horas asignadas ós seminarios, sendo necesario no inicio do cuatrimestre no que se imparte a materia (1ª semana), comunicarllo ó profesorado responsable, mediante solicitude por escrito, do paso a "modalidade non presencial dos seminarios", indicando cal é a causa xustificada da non asistencia os mesmos.

Aquel alumnado, que por diferentes motivos, asistindo a algún seminario, non poida acadar a asistencia establecida do 90% dos seminarios, pasará igualmente a "modalidade non presencial dos seminarios".

Avaliación modalidade non presencial dos seminarios:

O alumnado desta modalidade, aparte do exame de preguntas obxectivas no cal se ten en conta o 60% da puntuación total da materia, terán que facer outro tipo de avaliación sobre os temas impartidos nos seminarios.

Exame de preguntas obxectivas e curtas:Será unha proba de preguntas tipo test, con varias opcións de escolla sendo só unha delas válida, e algunha pregunta curta de desenvolvemento e coñecementos adquiridos, en relación a materia impartida nos seminarios.A fórmula para obter puntuación será A-E (acertos-erros), as preguntas en branco non restan para as tipo test, e para as preguntas curtas utilizarase a fórmula de coñecemento total ou parcial para a puntuación.A puntuación para ser apto será de 5 ou mais puntos sobre 10 e esta avaliación será o 40% da puntuación total da materia.

Dito exame será na aula e data marcada no calendario oficial académico.

Nesta modalidade será necesario, igual que na modalidade presencial, superar tanto a parte de seminarios (exame preguntas obxectivas tipo test e curtas) como a parte teórica (exame preguntas obxectivas tipo test) para poder superar a materia.

Segunda edición ordinaria:Os criterios indicados na primeira edición ordinaria, serán os mesmos que se utilizarán na segunda edición ordinaria.

O exame será na aula e data marcada no calendario oficial académico.

Convocatoria fin de Carreira: Os criterios indicados na primeira edición ordinaria, serán os mesmos que se utilizarán na convocatoria fin de carreira.

O exame será na aula e data marcada no calendario oficial académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Álvarez Leiva, C. y otros, **Manual de Asistencia Sanitaria en las Catástrofes**, 1ª, aran, 1994

Álvarez Leiva, Carlos., **Manual de Atención a Múltiples Víctimas y Catastrofes**, 3ª, arán, 2008

Domingo Muñoz, A., **Asistencia a múltiples víctimas. Catastrofes**, 1ª, Editorial MAD, 2006

Bibliografía Complementaria

Abrisqueta García J., Juárez Torralba J., Pérez Viguera J., Martínez Frutos M., **Manejo, movilización y transporte de víctimas**, 1ª, aran, 2001

Fernández Ayuso D., Aparicio Santos J. Pérez Olmo JL, Serrano Moraza A., **Manual de enfermería en emergencias prehospitalarias y rescate**, 2ª, aran, 2008

Canabal Berlanga, A., **Manual de Soporte Vital Avanzado en Trauma. SEMMICYUC**, 2ª, elsevier, 2008

Jiménez Murillo I., **Medicina de urgencias y emergencias**, 6ª, elsevier, 2018

Morillo J., **Manual de Enfermería de asistencia prehospitalaria urgente**, 1ª, elsevier, 2007

Rodríguez Soler, Alberto J., **Manual de triaje prehospitalario**, 1ª, elsevier, 2008

Santiago Nogué, Albert Antolín y otros., **Urgencia por sobredosis de drogas de abuso**, 1ª, 2008

Márquez Hernandez, V. V. y otros., **Soporte vital básico**, 1ª, Editorial Universidad de Almería., 2016

Marco Aguilar, P. y otros., **Guía para la administración de fármacos en urgencias**, 2003

Martinez Pastor, A. y Estévez García, A., **Triaje Manchester**,,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas V/O51G140V01406

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Prácticas clínicas IV/O51G140V01405

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fundamentos de enfermería/O51G140V01107

Enfermería clínica I/O51G140V01204

Enfermería clínica II/O51G140V01205

Farmacología e dietética/O51G140V01203

Introducción á enfermería clínica/O51G140V01201

Prácticas clínicas I/O51G140V01208

Enfermería clínica III/O51G140V01301

Enfermería en saúde mental/O51G140V01305

Enfermería materno-infantil/O51G140V01302

Prácticas clínicas II/O51G140V01303

Prácticas clínicas III/O51G140V01306

Outros comentarios

Utilizarase a plataforma Moovi para comunicación con os estudantes

DATOS IDENTIFICATIVOS**Atención e apoio na dependencia e vulnerabilidade social**

Materia	Atención e apoio na dependencia e vulnerabilidade social			
Código	O51G140V01417			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**A enfermaría nos estilos de vida e o termalismo**

Materia	A enfermaría nos estilos de vida e o termalismo			
Código	O51G140V01418			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento				
Coordinador/a	Pérez Fernández, María Reyes			
Profesorado	Pérez Fernández, María Reyes			
Correo-e	Maria.Reyes.Perez.Fernandez@sergas.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo desta asignatura é proporcionar e perfeccionar coñecementos aos alumnos para realizar adecuadas recomendacións na consulta de enfermaría sobre a práctica de estilos de vida saudable. Dentro destes estilos de vida saudable destacaremos, o termalismo como opción de promoción de saúde, ademais das súas vertentes terapéuticas e rehabilitadoras.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada as necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenrolo dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais y deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermaría dirixidos as persoas, familias o grupos, orientados aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cuales se diagnostica, trata ou cuida un problema de saúde.
B5	Diseñar sistemas de cuidados dirixidos as persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermaría na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, apoiando o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a súa seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B16	Ser capaz de utilizar os sistemas de información sanitaria
B17	Realizar coidados de enfermaría baseándose na atención integral da saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial
C22	Promover a participación das persoas, familia e grupos no seu proceso de saúde-enfermidade.
C23	Identificar os factores relacionados coa saúde e os problemas do entorno, para atender as persoas en situacións de saúde e enfermidade como integrantes de unha comunidade
C24	Identificar e analizar a influencia de factores internos e externos no nivel de saúde de individuos e grupos
C25	Aplicar os métodos e procedementos necesarios no seu ámbito para identificar os problemas de saúde máis relevantes nunha comunidade.
C26	Analizar os datos estatísticos referidos a estudos da poboación, identificando as posibles causas de problemas de saúde.
C27	Formar e informar, facilitar e apoiar a saúde e o benestar dos membros da comunidade, cuxas vidas están afectadas por problemas de saúde, risco, sufrimento, enfermidade, incapacidade ou morte.
C49	Prestar coidados, garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisión do paciente e familia.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación

D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar e multilingüe
D6	Habilidades nas relacións interpersonais
D8	Aprendizaxe autónomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade hacia temas medioambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Saber comprender as relacións entre saúde e o estilo de vida.	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C26	D1
	A3	B3		D4
	A4	B4		D5
	A5	B5		D11
		B9		
Saber planificar e desenvolver programas de saúde comunitaria	A3	B1	C11	D1
	A4	B2	C27	D2
	A5	B5		D4
		B6		D6
		B10		D9
		B15		D10
		B16		
Saber aplicar intervencións de educación para a saúde que contribúan á resolución de problemas de saúde nas distintas etapas da vida		B1	C11	D1
		B6	C22	D4
		B10	C23	D5
		B11	C24	D6
		B15	C25	D9
		B17	C27	D10
			C49	
Ser capaz de distinguir entre as propiedades da auga común e da auga mineromedicinal	A3	B6	C24	D8
				D11
Saber as indicacións e contraindicacións da auga mineromedicinal no organismo san ou con alteracións de saúde	A3	B5	C49	D1
		B9		D9
				D10
				D11
Ser capaz de planificar, desenvolver e avaliar un protocolo de aplicación tópica de auga mineromedicinal	A1	B1	C1	D1
	A3	B2	C11	D2
	A4	B6	C26	D4
		B8	C49	D4
		B9		D5
		B17		D6
				D8

Contidos

Tema	
1. Estilos de vida saudable nas diferentes etapas da vida	Embarazo. Infancia. Mozos. Adulto. Persoas Maiores.
2. Saúde Comunitaria	Programa de Atención Comunitaria na comunidade, no ámbito Escolar, en colectivos de Risco, Campañas de Vacunación, Redes Comunitarias, Participación comunitaria. Mapeo en Atención Comunitaria e Activos en Saúde.
3. Programas de saúde. Prevención e Promoción da saúde	Programa do Neno San: Prevención da Obesidad Infantil. Programa do Adulto (Crónicos, Polimedicados, Teleasistencia) Programa da Muller: Anticoncepción. Gestación e puerperio. Menopausia. Programa de Atención Domiciliaria: Crónicos e Paliativos.
4. Termalismo	Historia do uso terapéutico do auga. Auga e as súas propiedades. Auga mineromedicinal. Aplicacións terapéuticas do auga, protocolo básico de aplicación tópica de auga mineromedicinal. Termalismo como estilo de vida saudable Seminarios: A o longo do curso e durante os seminarios, os alumnos farán un proxecto de saúde comunitario, tendo en conta os coñecementos das clases teóricas

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	15	20	35
Lección maxistral	32	30	62
Eventos científicos	2	0	2
Traballo	1	50	51

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Eventos científicos	Conferencias, faladoiros, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por relatores/as de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.

Atención personalizada	
Probas	Descrición
Traballo	As profesoras atenderán de forma individualizada as consultas e dúbidas dos estudantes

Avaliación		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Descrición						
Traballo	Traballo realizado en equipo sobre os contidos da materia. A súa avaliación terá 2 partes:	100	A1	B1	C22	D1
	1. O propio traballo desenvolvido e que se terá que entregar no prazo sinalado polas profesoras. A nota do traballo será única para os compoñentes do grupo. Nota corte 5/10		A3	B2	C23	D2
	2. A defensa do traballo será realizada individualmente e a súa nota será tamén individual. Nota corte 5/10		A4	B5	C24	D4
	A nota final será a media de ambas as partes		A5	B6	C25	D5
				B9	C26	D6
				B10	C27	D8
				B11	C49	D9
				B15		D10
				B16		D11
				B17		

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas dos exames estarán publicadas e expostas na páxina web da Escola e nos taboleiros de anuncios da mesma.

1ª Edición: para superar a asignatura é indispensable aprobar o traballo cunha nota mínima de 5/10.

2ª Edición: Presentarase novamente o traballo realizado pero neste caso tanto o traballo como a súa defensa realizarase de forma individual. Para aprobar será necesaria unha nota de 5/10.

Convocatoria de fin de carreira: Presentarase o traballo e a súa defensa de forma individual. Para aprobar será necesaria unha nota de 5/10.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Pérez-Fernández Mª Reyes, **Principios de Hidroterapia y Balneoterapia**, 1ª, McGraw-Hill Interamericana, 2005

Pérez-Fernández, M. R., Almazán Ortega, R., Martínez Portela, J. M., Alves Pérez, M. T., Segura-Igle, **Hábitos saludables y prevención de la osteoporosis en mujeres perimenopáusicas de un ámbito rural**, 1, Elsevier España S.L., 2014

Pérez-Fernández, M. R., Calvo-Ayuso, N., Martínez-Reglero, C., Salgado-Barreira, Á., & López-Álv, **Efficacy of baths with mineral-medicinal water in patients with fibromyalgia: a randomized clinical trial.**, International journal of biometeorology, 2019

Bibliografía Complementaria

Organización Mundial de la Salud, **Atención Primaria de Salud: Informe de la Conferencia Internacional sobre Atención Primaria de Salud Alma-Ata, URSS**, 1ª, Organización Mundial de la Salud,, 1978

Ministerio de Sanidad, **Consejo integral en estilo de vida en Atención Primaria, vinculado con recursos comunitarios en población adulta**, Ministerio de Sanidad., 2015

Córdoba García, R., Camarelles Guillem, F., Muñoz Seco, E. et al., **Recomendaciones sobre el estilo de vida.**, <https://doi.org/10.1016/J.APRIM.2020.07.004>, 2020

Orozco-Beltrán, D., Brotons Cuixart, C., Alemán Sánchez, J. J., et al., **Recomendaciones preventivas cardiovasculares. Actualización PAPPs 2020.**, <https://doi.org/10.1016/J.APRIM.2020.08.002>, 2020

Cortés Rico, O., Gallego Iborra, A., García Aguado, J., et al., **RESUMEN PAPPS Infancia y Adolescencia 2020.**, <https://doi.org/10.1016/J.APRIM.2020.08.003>, 2020

Buitrago Ramírez, F., Ciurana Misol, R., Chocrón Bentata, L., et al., **Prevención de los trastornos de la salud mental en atención primaria. Actualización PAPPS 2018**, [https://doi.org/10.1016/S0212-6567\(18\)30364-0](https://doi.org/10.1016/S0212-6567(18)30364-0), 2018

Gofin, J., Montaner Gomis, I., & Foz, G., **Metodología de la Atención Primaria Orientada a la Comunidad (APOC). Elementos para su práctica**, <https://ddd.uab.cat/record/98660>, 2008

Ministerio de Sanidad, **Estilos de vida saludable**, <https://estilosdevidasaludable.sanidad.gob.es/>, 2022

FAECAP., **Enfermería Familiar y Comunitaria**, 1ª, Editorial Zumaque., 2018

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Enfermería comunitaria I/O51G140V01104

Enfermería comunitaria II/O51G140V01206
